

Szakmai beszámoló
a
HMNE –Mesterek és Inasok
című pályázathoz,

mely nyilvántartása száma:
CSSP-TARGYALKOTO-MI-2022-0001

A mesterekkel a képzés megtartásáról szerződést kötöttünk.

Közösségi médiában, honlapunkon minden publikációban szerepeltettük a **#csoorisandoralap** hashtaget.

A program megvalósításra került, a szakmai beszámolók mesterenként külön fejezetekben szerepelnek, a jelenléti ívekkel együtt.

Az elvégzett munkák számlák ellenében kifizetésre kerültek.

2023. 06.15.

„HMNE-Mesterek és inasok” Viseletkészítő képzés

Beszámoló a programban való képzésről

Mester:

Berzeviczy-Fehér Jánosné hímző és viseletkészítő Népi iparművész a Népművészet mestere

Tanítvány:

Méry Rebeka szlovákiai magyar népi énekes aki Budapesten él.

Előadóművészeti tevékenysége főként a magyar archaikus népi kultúrából merítkezik. A magyar népi kultúra mélységét, archaikusságát, szakralitását próbálja megragadni.

Az ELTE BTK Néprajz szakán végzett 2017-ben, mellette az Óbudai Népzenei Iskola tanítványa volt. 2016-2020 között Budapesten a Ward Mária Zeneművészeti Népzeneész OKJ képzését is elvégezte.

A divat, viseletek világa nem idegen számára, hiszen fontos, hogy mit visel egy fellépésen a színpadon. Ezen kívül megválogatja a ruhadarabjait a mindennapokban is. Szereti a különleges viseleteket, a hímzett, népies stílusú ruhákat, melyekkel ki tudja fejezni önmagát. Az öltözködés számára egy művészeti önkifejeződés lehetőségét rejti magában, úgy, mint az éneklés.

Anyai nagymamája tanári szakmája mellett varrónő is volt, aki táncsoportoknak varrt ruhákat. Gyermekként a nagymama által varrt ruhákban járt.

2021-ben első divattervezői projektjeként megtervezte a saját menyasszonyi ruháját, a jellegzetes zoborvidéki hímzett ingujjakkal. A divattervezés mellett a Felföld további néprajzi tájegységeinek, főként a palóc vidékek hagyományos hímzés és varrás technikáinak megismerése és elsajátítása is fontos számára.

Méry Rebeka számára a képzés során az elmúlt évtizedek alatt megszerzett tudásomat, a viseletkészítés során szerzett tapasztalataimat a gyakorlatban is átadtam, hogy a megszerzett ismeretek segítségével elképzeléseit meg tudja majd valósítani.

„Mesterek és Inasok” program során első találkozásunk 2023. március 08-án a műhelyemben volt.

Első alkalommal megmutattam és gyönyörködtünk a Heves megyei palóc, fedémesi viseletben, mely mind formájában, mind díszítettségében különleges és a településre jellemző.

Heves megyében a jellegzetes palóc szukaingvállak a palócviseletek egyik legszebb darabjai.

Első alkalommal megismerkedtünk az alapanyagokkal, kiválasztottuk azt a kékfestő alapanyagot, amiből a viseletet el fogjuk készíteni Rebeka méretére. Megbeszéltük a részletes munkafolyamatokat és hozzá fogtunk a közös munkához. Elsőként a szuka ingvállat kiszabtuk a tartozékokkal együtt, vállfolt, pálhá, haspánt és nyakrész. A szabás után az ingváll ujjának díszítéséhez kihúztuk a szálakat és osztott hímzővel elkezdtek a szálszorításos „mesterke” valamint a „borsóka” (azsúr)hímzés, öltéstechnikák gyakorlását először próba anyagon, „minta kendőn”, majd az ingváll új részén.

Második találkozásunk március 09-én, folytattuk az előző nap elkezdett munkát.

Az ingváll ujján lévő azsúr mesterke és a borsóka hímzés technikákat gyakoroltuk. Miután az ingváll újrészén elkészült az azsúr ezután következett a fedémesi motívum rádrúkolása az anyagra. Megmutattam, hogyan kell hímezni. A fehér kézi hímzés elkezdése, először próba anyagon, majd az ingváll ujján történt fehér UC hímzőfonallal.

A szuka ingváll eleje mellrészén a gombolás pánt két oldalán kihúztuk a szálakat. Az eleje rész borsóka és mesterke elkészítését otthoni feladatként kellett elkészíteni. A kihúzott szálak mellett mind két oldalon a fedémesi motívumot, mintát rádrúkoltam. Az ingváll eleje hímzését is oda haza kellett befejezni.

Még ezen a napon próbálkoztunk a horgolással is. Nagyon izgalmas feladat főleg annak, aki még sosem próbálta. Hosszú láncszemeket sikerült egymás után meghorgolni, de a végére már sikerült rájönni a horgolás technikájára, amit majd legközelebb is folytatunk.

„Mester és Inasok” program harmadik találkozásunk 2023. április 3-a.

A gyönyörű, szinte nyári napsütésben Méry Rebeka még befejezte az ingváll eleje hímzését. A hímzés befejezése után az ingváll ujjának a visszaszegéséhez fogtunk. A visszaszegés után az ingváll ujjába belevarrtuk a pálhát, majd összevarrtuk.

Az ingváll elejének kétoldali visszaszegését házi feladatként megkapta, amit oda haza kellett elkészíteni!

A munkát folytatva az alsó szoknya elkészítéséhez fogtunk, amihez először lemértem a derékbősséget és a szoknya hosszát.

A fehér alsó szoknyához ugyanolyan fehér pamutvásznat használtunk, mint az ingvállhoz. Kiszabtuk és megmutattam a szoknya aljának a visszaszegését, valamint a piék elhelyezését, varrását. Ezután a szoknya alja részén a 3 sor piét megvasaltuk, majd belevarrtuk a zipzárt. Ez után a fehér szoknya derékrészét körbe beraktuk a megfelelő derékbősségre és rátűztük a derékpántot. A derékpántot varrógéppel rávarrtuk és visszaszegtük. Gomblyukasztuk és felgomboztuk. A fehér alsószoknya kész, ami nemcsak alsó szoknyaként, hanem önmagában is viselhető.

A felső szoknyához a Kovács Miklós bácsi által készített „Sanyi kockás” kékfestő alapanyagot már a legelső alkalommal kiválasztottuk, most megnéztük, hogy milyen hozzávaló díszítményeket találunk a műhelyemben. A legközelebbi találkozásig még próbálunk hozzá beszerezni egyéb kellékeket, csipkét, bársonyt, stb. amit jelen pillanatban lehet kapni az üzletekben.

Rebekára bízom, hogy szeretné majd a végleges díszítményeket elhelyezni a szoknya alján, de a kékfestő szoknyához a legközelebbi találkozásunkkor fogtunk hozzá.

„Mester és Inasok” program negyedik találkozásunk 2023. 05. 10.

A hímzett ingváll eleje visszaszegését részben odahaza készítette el Méry Rebeka, most az ingváll készre varrása következett.

Az ingváll ujját már előző alkalommal varrógéppel megvarrtuk, most az ingváll eleje mellrészének díszítése, majd az egész ingváll készre varrása következett. Az ingváll eleje és háta részére ráhelyeztük a vállfoltot, majd varrógéppel rávarrtuk. Az eleje mellrészén a gombolás pánt két oldalán, a hímzés mellett 5-5 sor 2 mm-es tűzést varrtunk, mely egyben díszítménye is az ingvállnak. Ez után a gombolás pántot (jobb és baloldal) egymásra helyeztük és rávarrtuk a haspántot, ami az egész eleje mellrészének a díszítményét lezárja. Az ingváll nyak hátrészét kézzel beráncoltuk, majd a nyakpánt rávarrása következett, ezután varrógéppel a gomblyukak is elkészültek és felgomboztuk. Majd az ingváll ujját belevarrtuk, az oldalát összevarrtuk, az alját visszasegtük és elkészült a szuka ingváll. Az ingvállunk elkészülte után, a kékfestő szoknya szabása, díszítése és varrása következett. Rebeka elképzelése alapján díszítettük fel a szoknya alja részét, ügyelve és játszva a „Sanyi kockás” kékfestő alapanyag mintájával. A díszítés után a derékrészt a megfelelő méretre beraktuk, hátulra bevarrtuk a zipzárt és a derékpántot rávarrtuk.

Előző alkalommal már elkészült a fehér alsó szoknya! Rebeka míg odahaza hímezett addig én a szoknya aljára egy szép kézi csipkét horgoltam, ajándékol, hogy mívesebb legyen.

Az elkészült alsó szoknyát, szuka hímzett ingvállat és a kész kékfestő szoknyát felpróbáltuk. Nagy volt az öröm!

A Fedémesi kollekcióból már csak a pruszlik hiányzott, amit a legközelebbi találkozásunkkor közösen megvarrtunk.

„Mester és Inasok” program. 5. találkozásunk: 2023. 05. 25.

A fedémesi viselet utolsó darabja, a pruszlik készítéséhez fogtunk Tanítványommal.

A „Sanyi kockás” kékfestő alapanyagból kiszabtuk a pruszlikot Rebeka méretére.

Először az elejedíszítést megterveztük, majd varrógéppel rávarrtuk az eleje mellrészére a díszítményeket. Ezt követően a szűkítő varrásokat géppel megvarrtuk és összeállítottuk a felsőt. Ezután a pruszlik különleges díszítményéhez a tökmag elkészítéséhez fogtunk, amihez

4x4 cm-es darabokat kellett a kékfestő anyagunkból kivágni. A 4 cm-es darabokat Rekeba hajtogatta és összevarrtuk a díszítményként szolgáló tökmagokat. Az egymásba varrt tökmagokat a pruszlík karöltőjére tűztük és a karlyukra rá szabott pánttal rávarrtuk, majd visszaszegtük és letűztük a karöltőt. A pruszlík felső részére a Rebeka derékbőségére ráraktuk az alja részét 2,5 cm-es távolságokra úgy, hogy a motívumok egymás után következzenek. Az aljarészt visszaszegtük, díszítéshez fekete csipkét és sötétkék zsinór díszítményt használtunk. A pruszlík és a szoknya díszítése és díszítménye megegyezik!

A pruszlík derékrészéhez 3 cm-es fekete bársonyt, a bársony két oldalán csipkét használtunk. A nyakára 3 cm-es állógallér került. Kivasaltuk és a pruszlík aljarészén 2,5 cm szélességű rakásokat megvasaltuk. Sajnos mivel nem volt megfelelő gombunk a pruszlíkhöz, így nem tudtuk befejezni. A legközelebbi találkozásig várnunk kellett vele.

A pruszlík befejezése után egy újabb ingváll kiszabásához elkészítéséhez fogtunk.

Egyedülálló a Heves megyei palóc kishátas ingvállak sokszínűsége és díszítettsége is. Ingvállunkat most is borsókával díszítjük, ezáltal is gyakorolva a szálhúzásos technikát. A borsóka mellé terveztük elkészíteni a hutait, amit kék hímzőfonallal körbefűztünk, mivel kék Margit-dísz használtunk az ingváll díszítéséhez. Az ingváll ujjának borsókázását elkezdte Rebeka.

Az ingváll eleje mellrészének a borsóka elkészítését oda haza készítette el Rebeka és a legközelebbi találkozásunkkor már csak a hutaikat varrtuk, valamint a kishátas ingváll készre varrása következett.

„Mester és Inasok” program. 6. találkozásunk: 2023. 06.03.

A pruszlíkhöz sikerült a hozzáillő gombot beszerezni, így Méry Rebekával a pruszlík befejezésével kezdtük a napot. Varrógéppel megvarrtuk a gomblyukakat és utána felvarrtuk a gombokat.

Rebekának sikerült oda haza a kishátas ingvállunk eleje mellrészén a borsókákat elkészíteni. Mivel a hutaival szeretnénk még díszíteni az ingvállat, így megmutattam a hutaikhoz szükséges öltéseket és kicsit gyakoroltuk a „hutai” öltéssor elkészítését. A „hutai” öltés egyszerűnek tűnik, de erősen figyelni és számolni kell a szálakat. Ezeknek az öltéstechnikáknak az elkészítéséhez türelem szükséges! Az ingváll ujján a borsóka mellett megvarrtuk a hutai sor alapöltéseit, majd kék hímzőfonallal átfűztük, ez által egy különleges díszítményt kaptunk. Az ingváll ujjá után az eleje mellrészén is elkészítettük a borsóka mellett a hutaikat. Miután elkészültünk, hozzáfogtunk az ingvállunk géppel való varrásához. Először az ingváll ujjához fogtunk, amit 3 sor 2 mm-es tűzéssel díszítettünk, majd a szélére rávarrtuk a kék Margit-dísz, ami harmonizál a hutaival. Kiszabtuk és belevarrtuk a pálhát, majd összevarrtuk és ezután fogtunk az ingvállunk eleje díszítéséhez. A gomboláspánt két oldalát 3 – 3 sor tűzéssel díszítettük és az elejedíszítést lezártuk a has pánttal. Kiszabtuk a

hátát, a vállrészt és az állógallért és az egész ingvállat készre megvarrtuk. Elkészítettük a gomblyukakat majd felgomboztuk. Elkészült az újabb ingvállunk is!

„Mesterek és Inasok” program: 7. találkozásunk 2023. 06.04.

A Mester és Inas program alatt elkészült egy palóc, fedémesi kézi hímzéssel és borsókával díszített szuka ingváll, ami ünnepi alkalomra viselhető. Amíg Rebeka otthon gyakorolta a mesterke és borsókavarrást addig én a hímzett ingváll ujjára, valamint a galléra ráhorgoltam a csipkét, kimostam és kivasaltam az elkészült ingvállat.

Ugyancsak a program alatt elkészült a fehér horgolással és piével díszített alsó szoknya, ami önállóan, felső szoknyaként is viselhető. Ezen kívül készült egy szép kékfestő szoknya és hozzá egy pruszlik. A program alatt elkészült még egy kishátas szuka ingváll is. Teljesen felöltöztettük magunkat!

Utolsó találkozásunk során megbeszéltük, hogy amikor időnk engedi, folytatjuk a közös munkát a viseletvarrást. Az elkészült komplett kollekciónkat kivasaltuk, majd felpróbáltuk és fotózkodtunk, hogy megörökítsük az elkészült első darabokat.

Nagy öröm számomra, hogy olyan néprajzi ismeretekkel rendelkező tanítvány érdeklődött ismét a viseletkészítés iránt, akit érdekelt a különböző öltéstechnikák, díszítmények elkészítése is.

A palóc viseletek egyik legszebb darabjai az ingvállak, aminek különböző díszítési lehetőségeivel különleges, egyedi, ünnepek alkalmával és a mindennapokban is viselhető ingvállakat készítettünk.

Bízom benne, hogy a műhelyemben szerzett tapasztalatokat a megszerzett néprajzi ismeretekkel együtt hasznosítani fogja a Tanítványom. Remélem, hogy a Mester és Inas program segítségével sikerült egy embert megnyernem, aki a ránk hagyott értékeket értékként fogja kezelni és a palóc népművészetet népszerűsíteni fogja.

Köszönöm, hogy a „Mester és Inas” programban részt vehettem. Élmény volt azt a tudást átadnom, amit az elmúlt 40 év alatt megszereztem, amit nap, mint nap jó magam is gyakorlok és fejlesztem.

Eger, 2023. 06. 06.

Berzeviczy-Fehér Jánosné

Népi Iparművész a Népművészet Mestere

„HMNE-Mesterek és inasok” viseletkészítő képzés

1. nap

„HMNE-Mesterek és inasok” viseletkészítő képzés - 2023.03.09

2.nap

„HMNE-Mesterek és inasok” viseletkészítő képzés 2023.04.03

3.nap

„HMNE Mesterek és Inasok” Viseletkészítő képzés - 2023. 05.10

4.nap

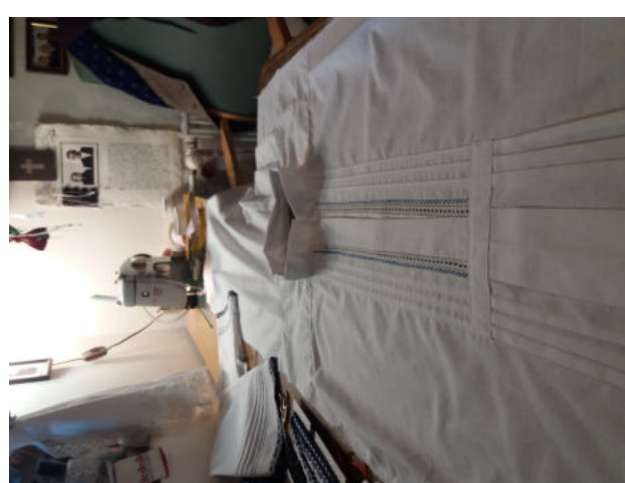
„HMNE-Mesterek és inasok” viseletkészítő képzés - 2023.05.25.

5.nap

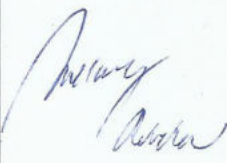
„Mesterek és Inasok” program: 2023. 06.03-04.

6. nap

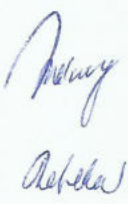
Viseletkészítő Képzés

Jelenléti ív

Időpont	Tanítvány neve	Jelenléti ív/ aláírás	Megvalósult program rövid összefoglalása
2023. 03.08. 10 ⁰⁰ - 18 ⁰⁰	MÉRY REBEKA		Fedei Meni Pálóc nézet bemutatója, alapanyagok kiválasztása. Szara ingvált kiválasztása. Szalmonitász mesterre vortóba tanulása, győzelem
2023. 03.09. 9 ³⁰ - 20 ⁰⁰	MÉRY REBEKA		Szara ingvált díjja azsúr kényszer, metallum radonkészsége. Kézi kényszer, valamint a kézi kényszerrel való ismerkedés és gyakorlás.
2023. 04.03. 9 ⁰⁰ - 18 ⁰⁰	MÉRY REBEKA		Szara ingvált díjja kézi kényszer- sejtel, gépi varrása. Fedei alsó szoknya szabása, varrása. Kézfűző szoknya díszítés- sejtel megbeszélése
2023. 05.10. 9 ⁰⁰ - 20 ⁰⁰			Illusztrált ingvált megvarrása. Kézfűző szoknya szabása, varrása.

**„HMNE-Mesterek és inasok”
CSSP-TARGYALKOTO-MI-2022-0001
Viseletkészítő Képzés**

Jelenléti ív

Időpont	Tanítvány neve	Jelenléti ív/aláírás	Megvalósult program rövid összefoglalása
2023. 05.25. 9 ⁰⁰ - 13 ³⁰ -	MÉRY REBEKA	 Reka	Kézfestő alapanyagok kiszáradt, díszített móddal megvarrtak a próbát, mehetse.
2023. 06.03. 9 ⁰⁰ - 19 ⁰⁰	MÉRY REBEKA	 Reka	Kishatás polár szeká ügyfél szobrász, hosszabb húti díszítés varrás, majd az ügyfél kötésvarrása
2023. 06.04 9 ⁰⁰ - 14 ⁰⁰	MÉRY REBEKA	 Reka	A fedélkieső komplett nitelet varrása, majd felpróbálása és fotózása

„HMNE-Mesterek és inasok” Bőrműves képzés

Beszámoló a programban végzett tevékenységekről.

Mesterek:

Horváth Tibor, Gránátalma díjas bőrműves Népi iparművész, **a Népművészet Mestere**

Horváth Tiborné, Gránátalma díjas bőrműves Népi iparművész

Tanítvány:

Lévai József, Erdélyből érkezett.

Ez a helyzet nagyban befolyásolta a képzés menetét.

Az első 1 napos látogatása után pár héttel, folyamatosan, 6 napon át, mint régen is az inasok itt lakott nálunk teljes ellátással. Kreatív, tehetséges, szorgalmas tanítvány, akinek megalapozott szakmai tudására építve alkothattunk közösen a műhelyben. Olyan gyakorlati ismereteket szerezhett, aminek segítségével elképzeléseit magas színvonalon tudja megvalósítani további munkája során.

Első találkozásunk (2023.04.16.) során felmértük elméleti és gyakorlati tudásszintjét, anyag ismeretét, amelyre építettük az újabb ismeretanyagot. Figyelembe véve, hogy vállalkozói munkássága mellett, Szatmárnémetiben bőrműves szakkört is vezet általános iskolás gyerekeknek. Megtekinthette a Galériánkban lévő tárgyakat, tárlatvezetést tartottunk a motívumok tükrében neki.

Kiválasztásra került a készítendő tárgy, mely egy nagyméretű, egy terű, ványolós technikával díszített válltáska, és egy sámándob lett. Miután mindent átbeszéltünk a táskával kapcsolatban, házi feladatként otthoni munka során el kellett készítenie a táska szabásmintáját.

Második találkozásunk (2023.05.07.-től 2023.05.12.-ig folyamatosan 6 napon át)

07.-én az elkészített házi feladat szabásminta kiértékelése, megbeszélése után sor került az alkatrészek kiszabására, majd a motívum ványolása következett.

Mivel a ványoló dúc elkészítése, kifaragása nagyon időigényes feladat, ezért a műhelyünkben lévő ványoló dúcek közül választotta a honfoglalás kori Rakamazi varkocsdíszén ábrázoló, fiókáit etető turulmadár motívumot, mely kellőképpen nagy motívum a táska előlapjának, fedőlapjának díszítésére.

08.-án reggel az éjjel megszáradt ványolt motívum festés előtti előkészítése következett. A motívum kontúrjain kis árkot kellett készíteni egy csont íróka segítségével. Ebbe az árokba, ha ügyes a mester és a csontozás is kiválóra sikerül, nem megy bele a festék, és megmarad a natúr bőr szép világos színe. A csontozás után a motívum festése, és a többi alkatrész festése majd fixálása következett.

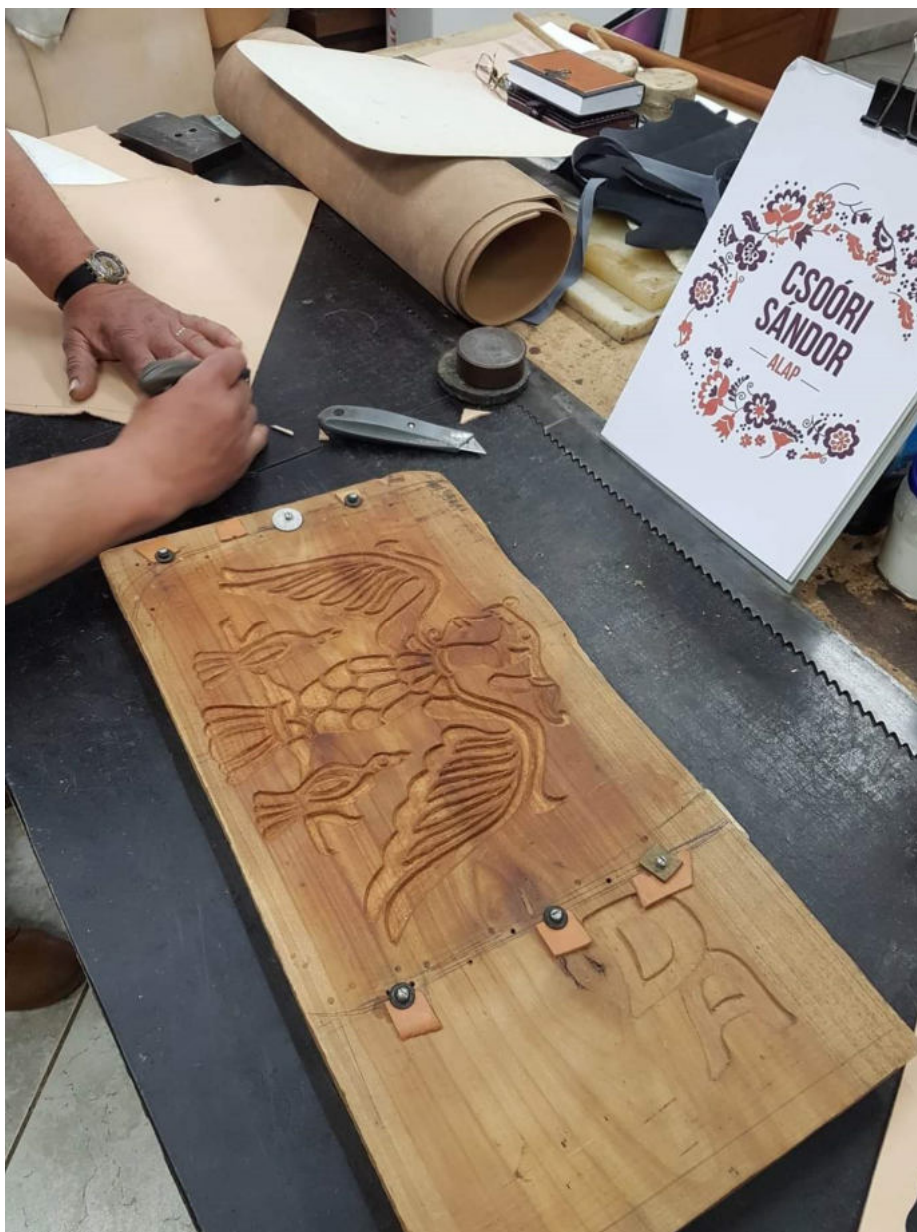
Ezek után, este felé a dob készítés előkészületeire került sor. Kecse bőr áztatása, dobkeret és ágas fa készítése.

09.-én A dob készre készítésével indult a nap. Majd délután a táskafedél bélelésére került sor.

10.-11.-én Elkezdődött, majd folytatódott a táska összeállítása. Kéder készítése, bevarrása. Francia szegés készítése, felvarrása. Mind ezek varrása során a kör rádliis varrógépen való varrás gyakorlása. Zárszerkezet felvarrása kéttűs kézi varrással történt.

05.12-én Az utolsó munkálatokra került sor a táskán.
A táska vállpántjának összeállítása, rögzítése, a rézcsat felvarrása.

előlap szabása,
ványolódúc

motívum ványolása

kész a ványolás

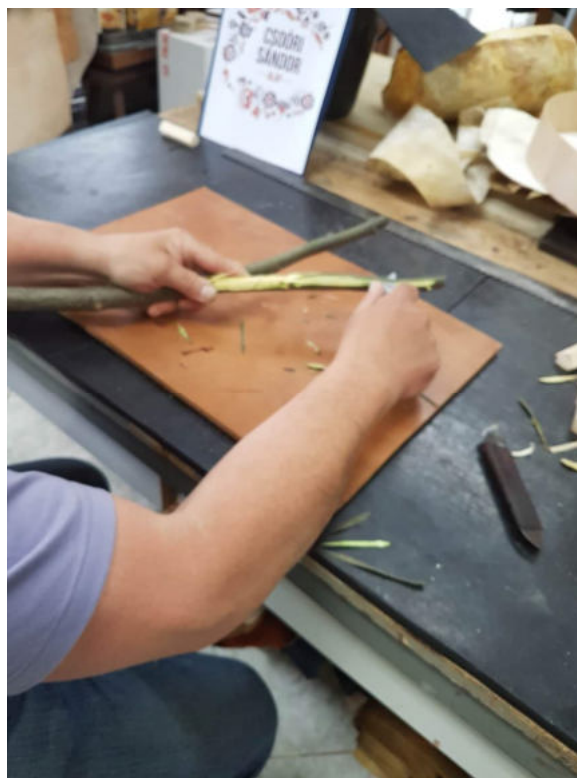
motívum festése

kész motívum

dob előkészítése

dob összeállítása

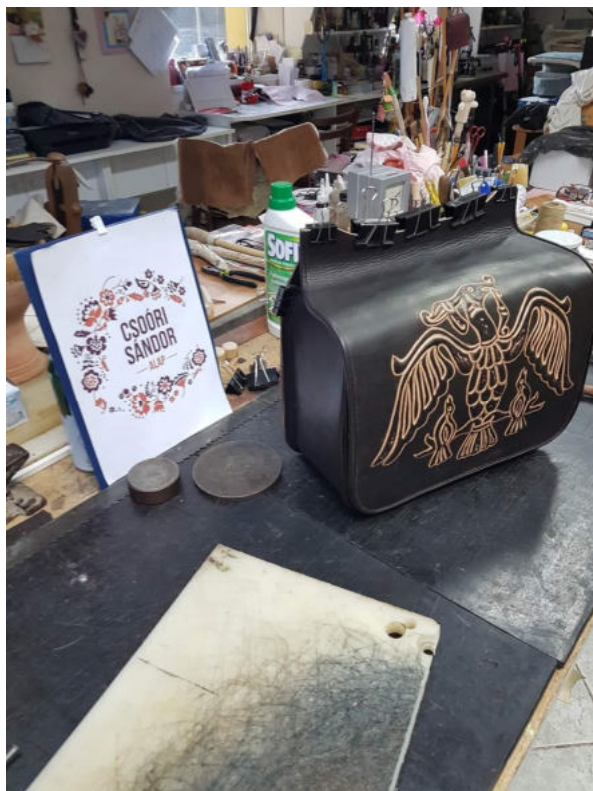
zárszerkezet rögzítése

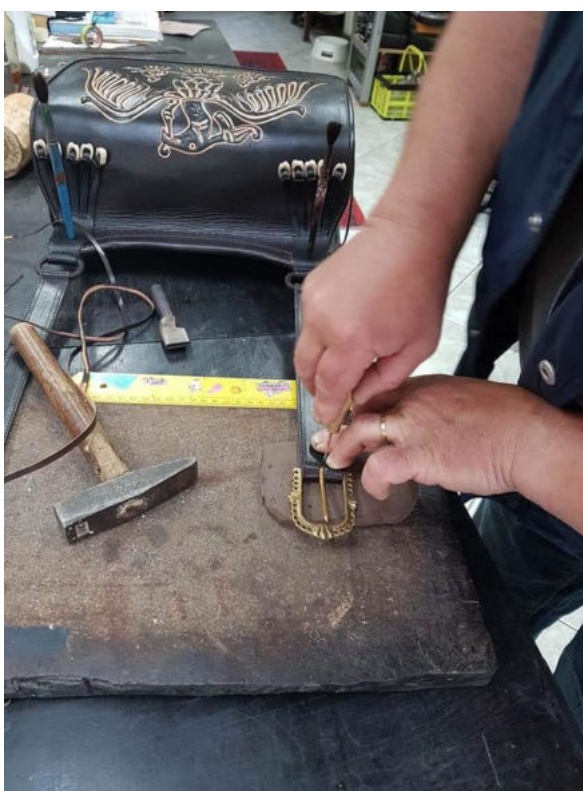
francia szegés

előlap rögzítése

csat és vállpánt rögzítése

Inas a kész termékekkel

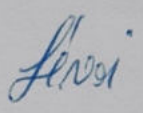
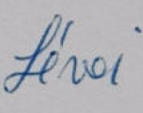
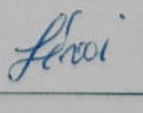
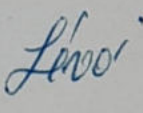

Mester és Inas

**„Két mester inasokat képez” program 2023.
Bőrműves Képzés**

Jelenléti ív

Időpont	Tanítvány neve	Jelenléti ív/aláírás	Megvalósult program rövid összefoglalása
2023.04.16	Lévai József		Ismerkedés, szintfelmérés. Galériában lévő tárgyak megtekintése. Készítendő tárgy kiválasztása. Házi feladat megbeszélése: a készítendő táska méretezése, szabásminta otthoni elkészítése.
2023.05.07.	Lévai József		Az elkészített házi feladat szabásminta megbeszélése után az alkatrészek kiszabása. Motívum ványolása
2023.05.08.	Lévai József		Motívum festés előtti előkészítése, csontozása és festése, fixálása. Táska alkotó elemeinek lefestése. Előkészületek a dobhoz
2023.05.09.	Lévai József		Dob készre készítése. Táska fedél bélelése.
2023.05.10.	Lévai József		Táska összeállítása
2023.05.11.	Lévai József		Táska összeállítása, kéder bevarrása, francia szegés felvarrása, zárszerkezet kézi felvarrása.
2023.05.12.	Lévai József		Utolsó munkálatok a táskán. Táska vállpántjának összeállítása, csat felvarrása.